

šču in trušču, da si zasigurajo življenjski obstoj. Kaka razlika med tem in med kmečkimi delom v božji naravi! Iz tkalnice grede smo si še ogledali tiste oddelke, kjer blago škrobajo, hikajo, napravljajo flanelasto blago in kjer pripravljajo blago za promet; vse to delo se zopet opravlja s stroji: torej povsod stroj! Zdi se, kakor da bi tukaj bili ljudje radi stroja. V tej tovarni smo se mudili od 9.15 do 10.45.

Sledila je tvornica mila »Zlatorog«. Za nas zopet nekaj novega: velikanski kotli, kjer se mlo kuha; oddelki, kjer se stiska, reže, suši; kjer se pečati znamka firme itd. Posebno zanimanje je vzbujal stroj za pakovanje v papirnate zabojčke. Mudili smo se v oddelkih za napravo persila, raznih toaletnih mil in zobnih krem, med katerimi je najbolj znan »Klorodont«. Vodja tvornice nam je tolmačil o sirovinah, ki so potrebne za napravo mila in ki se dobivajo večinoma iz inozemstva. Dnevna produkcija te tovarne znaša 10 tisoč kg mila, to je 1 vagon, mesečno 2 vagona glicerina, ki se rabi v zdravilstvu in za različna razstreliva; izdelujejo se raznovrstna toaletna mila, zobne kreme itd. — Ob koncu ogleda nas je prijazni vodja tvornice nagradil: vsak je dobil lepo kupo z napisom »Klorodont« in tubo »Klorodonta« ter zavojček umivalnega mila. Kaj ne da: lepo mariborsko darilo, spominček na izlet!

Kolikor nam je še preostajalo časa do obeda, smo pohiteli v muzej, da si hitro ogledamo starinske zanimivosti.

Za popoldan sta bili v našem izletnem programu dve točki: Cirilova tiskarna in Vinarska šola.

Točno ob 2.30 je bil ogled Cirilove tiskarne. Ko smo prišli tja, se je ravno tiskal naš dobri znanec »Slovenski gospodar«. Imeli smo priliko videti ogromen rotacijski stroj, ki je bil ravno v obratu. Res čudna zanimivost: na eni strani ogromen zvitek papirja, ki ga vleče stroj v sebe, na drugi strani pa pride ven lepo zložen list; v eni minuti jih

natiska 100 izvodov. Videli smo veliko strojno dvorano, polno različnih strojev; v tej dvorani se tiskajo knjige, razni manjši listi, in med njimi tudi »Naš dom«, razni letaki in druge tiskovine. V prvem nadstropju smo si ogledali strojno in ročno stavnico. Ko smo si ogledovali tiskarno, smo se uverili, koliko dobrega pride iz nje v obliki tiskarne besede. V misli pa so se nam vsiljevale tudi takšne tiskarne, ki izrabljajo slovensko besedo za sejanje zmote in laži, za gojenje strasti in sovraštva.

V Vinarski in sadjarski šoli nam je sprejel g. profesor Vojsk. Najprej nam je pokazal sobo za učila in vso notranjost zavoda samega; zunaj pa smo se čudili vzornim nasadom mladega sadnega drevja, pa tudi starejši nasadi so prav lepi, da je res užitek jih gledati. Sledila so gospodarska poslopja, hlevi, kjer smo videli lepo govedo Marijadvorske pasme, krave, ki dajejo letno 4000 l mleka. V svinjakih je bil predmet zanimanja, posebno pri dekletih, prašič, ki tehta 400 kg. Ogledali smo si tudi kalvarijske vinograde, ki so last zavoda. G. profesor nam je tudi mnogo zanimivega povedal o načinu dela ter vzgoje. Dobili smo prepričanje, da je tudi kmečkemu stanu možno napredovati in si lajšati težkoče z različnimi pripomočki, ki so v to svrhu na razpolago. Preverili smo se tudi, da na zavodu vladata vzoren red in disciplina, ki sta važna činitelja ne samo vzgoje, ampak tudi razvoja in napredka vsakega kmečkega gospodarstva. S prijetnimi čustvi smo zapuščali ta vzoren zavod, ki je namenjen nuditi strokovno izobrazbo kmečki mladini, služiti kmečkemu napredku in tako koristiti kmečkemu stanu.

Ob zaključku našega mariborskega izleta smo še obiskali Slomšekov grob, da počastimo spomin največjega slovenskega mladino ljuba. V duhu so plavale naše misli k njemu ter ga prošile, da čuva nas in ves slovenski — mladi rod!

Hoče pri Mariboru. Sv. Miklavž je sporočil, da namerava priti tudi k nam. Piše, da na svoj god ne more priti, ker ima takrat drugod preveč dela; pač pa ga naj gotovo vsi čakamo v prosvetni dvorani v nedeljo dne 9. decembra popoldne. Obeta, da boste lahko vsi veselih obrazov in polnih rok zapustili dvorano. — Naše Prosvetno društvo je po kratkem premoru zopet oživelo. Za božične praznike z vso vnemo pripravlja vprizoritev povsod znane ljudske igre »Mlinar in njegova hči«. Po svoji resnosti zapušča igra v srcu slehernega človeka globok vtis.

Sv. Lenart v Slov. goricah. V nedeljo dne 9. decembra bo imel g. kaplan Zdravko Kordež v dvorani Narodnega doma pod okriljem prosvetnega društva Zarja skioptično predavanje z 80 slikami o svojem potovanju z avtobusom v sloveči Oberammergau v Nemčiji k pasijonskim igram in nazaj. Potovanje je izredno zanimivo. Pasijonske igre v Oberammergau so edinstven slučaj na svetu. Zato vabi predavatelj, kakor tudi prosvetno društvo »Zarja« vse bližnje in daljne, ki se zanimajo za izredno krščansko dramatsko umetnost, kakor tudi za potovanje, k prav obilni udeležbi!

Središče. Odbor Narodne prosvete v ljudno naznanja, da se na Miklavžev večer ne bode vršil družben večer pri pogrnjenih mizah, kakor se je prvotno naznanilo, radi nepredvidenih ovir. Sicer pa ne boste nič prekrajšani, ker smo se potrudili, da je spored kar najbolj mogoče pester. Torej na svidenje dne 6. decembra ob pol šestih zvečer. Vabljeni so vsi pridni, da boste kaj dobili, pa tudi poredni, da vas bodo parklji pridnosti naučili. Ponovno v ljudno vabljeni, da se dne 8. decembra ob 3 popoldne udeležite predstave »Slehernika«. Na svidenje domači in okoličani!

Ljutomer. Proslavo 60letnice pisatelja Kaverja Meška bomo imeli v Ljutomeru dne 7. in 8. decembra. Vprizorimo njegov najnovejši božični misterij »Henrik, gobavi vitez«. Vršita se dve predstavi, ena v petek večer ob 8. uri, druga na praznik Brezmadežne popoldne ob pol štirih v dvorani Kat. doma. Prva je namenjena v prvi vrsti meščanom, druga okoličanom. Henrik gobavi vitez je najvernejši izliv Meškove rahločutne lirične duše, iz

napadli domačine od vseh strani. Vse skupaj ni bilo ničesar drugega kot izvrstno pripravljen in skrajno predrzen roparski napad.

Kralj Atahuallpa se je približal v zlati nosilnici. Obdajalo ga je 24.000 vojniki. Ko je dospel, mu je takoj javil Pizarrov zastopnik, da se mora vdati cesarju Karlu V. in mu plačevati davek. Za toimača je bil neki Felipillo, doma z otoka Pune. Slabo je poznal španščino in jezik Inkov. Vendar je razumel kralj, da tirjajo Španci od njega nekaj velikega. Odgovoril je precej duhovito in odločno. Tedaj pa so Španci Indijance kar napadli in jim pričeli trgati z obleke zlate in srebrne okraske. Začel je boj. Takoj so pridri za zidom skriti jezdec, se zakadili v Indijance, posekali kar cele trume ter ujeli kralja. Vse to se je vršilo na velikem obzidanem prostoru. Indijanci so bili tako iznenadeni, da so pričeli divje bežati. Ker so imeli zasedene vse izhode Španci, so se zaleteli bežeči v obupu v zid, ga podrli ter ušli.

Pizarro je dosegel svoj namen, kralj je bil ujet. Atahuallpa se je hotel odkupiti. Obljubil je Špancem toliko zlata, srebra in drugih dragocenosti, da bi napolnil veliko dvorano, v kateri je ležal vklenjen, do tja, kamor seže veliki mož z iztegnjeno roko. Pizarro je bil zadovoljen. Kralj je poslal v vse pokrajine poslance, da bi nabrali

zlato. Prinesli so velikanske množine zlata, vendar ni zadostovalo. Zato so šli po deželi Pizarrovi častniki, ki bi se naj prepričali na lastne oči, ali je sploh v deželi toliko zlata, da bi kralj lahko izpolnil svojo obljubo. Pizarrov brat Ferdinand je n. pr. poiskal velikansko svetišče boga Pačakamaha, kjer je bilo zlata na kupe. Tam so videli Indijanci železne uzde, ki so jih imeli konji v ustih in so mislili, da jim služi železo v hrano. Zato so prinesli konjem velike kose zlata in srebra, češ, da tekne bolje nego železo. Španci so jim rekli smeje, naj še prinesejo, ker so konji grozovito lačni.

Drugi španski oddelek je jezdil na ogled za zlatom proti glavnemu mestu Kuzko. Med potom so zvedeli, kje je ujeti kralj Huaskar in so ga šli obiskat. Potožil jim je, kako grdo ravna s njim Atahuallpa in jih prosil pomoči. Španci so mu odgovorili, da mu ne morejo pomagati brez izrecnega povelja in so šli dalje v glavno mesto. Za Huaskarja je bil ta obisk usodepoln. Zvedel je zanj Atahuallpa in je dal ujetega kralja skrivaj umoriti. Huaskar je imel spravljene velike zaklade zlata in srebra. Pred svojo smrtjo jih je dal skriti. Pozneje so Španci njegovo spremstvo hudo mučili, da bi iztisnili, kje so skrita velika bogastva. Zaman! Tako je postal tudi Huaskarjev zaklad do danes nerazjasnjena skrivnost.

V angleškem mestu Liverpool je 8000 mladostnih ljudi, ki ne morejo dobiti nobene zaposlitve.

Strelišča na ulici.

Na več mestih Borzne ulice v Njujorku so napravljena strelišča, kjer se vežbajo oboroženi stražniki v streljanju iz samokresov in strojníc. Varnostno službo nad bankami v omenjeni ulici vrši 5 tisoč mož.

Potratne ženske.

Amerikanska steno-grafistinja in strojepestka izda 7 dolarjev na teden za obleko.

Najbolj suh kraj na svetu.

Najbolj suh kraj na svetu je Paypa v južnoameriški državi Peru. Tamkaj je dobil 10 do 12letne dečke, od